

Za řízení o žalobě o uznání nemanželského otcovství a o placení výživného nastala v první stolici změna v osobě soudce, jenž neopakoval výslech svědků, spokojiv se s přečtením protokolů o jich výpovědech. V odvolání z rozsudku, jímž bylo žalobě vyhověno, vytýkal žalovaný tento postup prvního soudce. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil, nezjednav nápravu ve vytýkaném směru.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu k dalšímu jednání a k novému rozhodnutí.

Důvody:

Prámem vytýká dovolatel s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s., že prý soudce rozhodl, aniž slyšel svědky Maxe T-a, Emila K-a, Herberta M-a a Kurta W-a, spokojiv se s přečtením protokolů o jich výpovědech, a že odvolací soud, ačkoliv tato vada byla v odvolání vytýkána, nezjednal nápravu a svědkům prostě neuvěřil. Jde tu zřejmě o porušení zásady přímosti, vyslovené v § 412 c. ř. s. a vada tato nemohla býti zahlazena ani opomenutím výtky podle § 196 c. ř. s., neboť jde o předpis daný z důvodu veřejnoprávního, jehož se strana nemůže platně vzdáti. Ale vada tato byla podstatná, jelikož svědky vedl žalovaný o svém alibi, tedy o skutečnosti, pro rozhodnutí rozepře důležité. Musilo proto býti vyhověno dovolání již z tohoto důvodu.

Čís. 11104.

Rozluka manželství uzavřeného v tuzemsku, povolená československým státním občanům v cizině podle práva tam platného, jest pro československý stát a pro jeho občany jen tehdy platná, vyhovuje-li tuzemským předpisům o rozluce manželství. Není-li takový rozsudek cizozemského soudu o rozluce manželství závazný pro tuzemsko, není pro tuzemsko závazným ani cizozemský rozsudek o placení výživného, zbudovaný na rozsudku o rozluce manželství.

K rozlukovému důvodu podle § 13 c) rozl. zák. nestačí ani tu soukromé vyzvání druhého manžela a kratší než šestiměsíční lhůta k návratu.

(Rozh. ze dne 19. října 1931, Rv II 303/30.)

Žalobě manželky proti manželi o placení výživného bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání opřené jen o důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) není oprávněno. Strany jsou československými státními občany a jejich manželství bylo uzavřeno na Moravě. Jak nesporno, bylo toto manželství »rozvedeno« pravoplatným rozsudkem

Srbského pravoslavného eparchijského církevního soudu v Mostaru ze dne 18. ledna 1921, čís. 568/1920 z viny manželky pro zlomyslné opuštění jejího zákonitého manžela. Obsah tohoto rozsudku chápe dovolatel podle terminologie u nás běžné jako rozsudek »rozlukový«, zajisté právem, neboť ve výroku se praví, že se manželství tak rozvádí, že manželovi »jako nevinné straně se povoluje uzavření nového zákonitého manželství ihned, jakmile tento rozsudek nabude pravomoci«. Bylo tedy manželství rozvázáno co do svazku. Pravoplatným rozsudkem krajského soudu v Mostaru ze dne 19. září 1921 čís. j. P 848/20 byla zamítnuta žaloba manželky o placení výživného. V nynějším tuzemském sporu manželky s manželem o placení výživného jde o to, zda řečené rozsudky cizozemských soudů jsou závazné i pro československé soudy, zejména, zda tuzemskému sporu o placení výživného brání překážka věci pravoplatně rozsouzené. Nižší soudy odpověděly na tuto otázku záporně, kdežto žalovaný snaží se doličiti v dovolání právní mylnost tohoto názoru. Nelze mu dáti za pravdu. Nejvyšší soud vyslovil již v několika rozhodnutích zásadu, že rozluka manželství uzavřeného v tuzemsku, povolená československým státním občanům v cizině podle práva tam platného, jest pro československý stát a pro jeho občany jen tehdy platná, vyhovuje-li tuzemským předpisům o rozluce (srov. na př. rozhodnutí čís. 5076, 5997, 6787 a 7405 sb. n. s.). Podstatou důvodů, opírajících se také o předpis § 4 obč. zák. jest, že tuzemští manželé jsou vázáni též předpisy zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. o rozluce manželství, že tyto předpisy mají po formální i hmotněprávní stránce povahu norem velících a vůlí stran nezměnitelných, že manželství tuzemských manželů může býti rozloučeno jen z důvodu a způsobem v tomto zákoně uvedeném, že rozhodnutí cizozemského soudu, jež by se přičilo oněm donucovacím právním normám, jest pro Československo a pro jeho státní občany neplatné a že musí zde býti považováno za neexistentní. Jinak se dovolatel odkazuje na podrobné důvody uveřejněných rozhodnutí. Jest tudíž zkoumati, z jakého důvodu byla jugoslávskými soudy rozluka povolena a z jakého důvodu byla žaloba manželky o výživné zamítnuta. V onom směru praví se jednak ve výroku, jednak v důvodech rozvodového (rozlukového) rozsudku, že se rozvod povoluje pro zlomyslné opuštění manželky jejího zákonitého manžela, že manžel vyzval dopisem ze dne 3. května 1920 manželku, by se k němu vrátila ve lhůtě jednoho měsíce, že manželka odepřela pokračovati v manželství, že svého manžela zlomyslně opustila a že proto byl svrchu uvedený rozsudek vynesena. V druhém směru se praví v rozsudku o výživném, že manželství bylo rozsudkem srbského pravoslavného eparchijského církevního soudu v Mostaru z viny manželky rozvedeno pro zlomyslné opuštění, že žalobkyni »nelze již považovati za zákonnitou manželku žalovaného« a že jí soud není povinen přiznati výživné. Z toho vyplývá, že tento rozsudek buduje na onom rozsudku, že — jak odvolací soud praví — jest jen důsledkem onoho rozsudku a že tedy jeho osud co do závaznosti pro tuzemsko závisí na rozsudku rozvodovém a že, není-li tento v Československu závazný, není jím ani onen. Jak bylo

již dříve řečeno, jsou předpisy zákona čís. 320/1919 sb. z. a n. právem nutícím (*ius cogens*) nejen po hmotněprávní, nýbrž i po formální stránce. Zlomyslné opuštění jest podle § 13 c) cit. zák. jen tehdy rozlukovým důvodem, když se manžel na soudní vyzvání do šesti měsíců nevrátí. Nezbytným předpokladem jest tedy s o u d n í vyzvání s připomínkou následků podle článku I. a) vlád. nař. ze dne 27. června 1919, čís. 362 sb. z. a n. a marné uplynutí šestiměsíční lhůty po doručení vyzvání. Nestačí tedy — jak se v tomto případě stalo — soukromé vyzvání druhým manželem a lhůta jednoměsíční. Již z toho důvodu nelze přiznati rozvodovému — a v jeho důsledku ani alimentárnímu — rozsudku cizozemských soudů působnost pro tuzemsko a pro žalující československou příslušnici a netřeba již ani vejíti do přezkoumání právního závěru nižších soudů — učiněného na podkladě zjištěných skutečností — že vlastně neopustila manželka manžela, nýbrž on ji. Rovněž není třeba pouštěti se do řešení četných jiných otázek, jimiž se jednak dovolatel, jednak jeho odpůrkyně zabývají (působnost mezistátní smlouvy s Jugoslavií čís. 146/1924 sb. z. a n.; význam § 81 čís. 3 ex. ř. pro tento spor; otázka opětného spojení po rozvodu; místní příslušnost podle § 76 j. n.; věcná příslušnost církevních či státních soudů pro manželské spory atd.), neboť k rozhodnutí tohoto sporu stačí, co bylo dosud vyloženo.

Čís. 11105.

Předpis § 406 c. ř. s. má na mysli jen rozepře, pro něž jest pořad práva přípustný, nikoliv i případy t. zv. absolutní nepříslušnosti podle § 42 j. n.

Vylučovací (excindační) žaloba podle § 357 (2) zákona o přímých daních osobních ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n. jest přípustná jen za materiálních podmínek § 37 ex. ř. a formálních podmínek § 357 (2) zákona čís. 76/1927. Vyhledává se, by doba třiceti dnů od podání odporu u exekučního úřadu prošla již v době podání žaloby, nestačí, že prošla v době vydání rozsudku prvního soudu. Pouhé ústní prohlášení referenta není rozhodnutím o odporu ve smyslu § 357 (2) zák. čís. 76/1927.

(Rozh. ze dne 20. října 1931, R I 800/31.)

Žalovaný československý erár vedl berní exekuci proti žalobci. Žalobce podal proti exekuci dne 20. února 1931 odpor u berního úřadu a dne 21. února 1931 podal na soudě žalobu o nepřípustnost exekuce. Procesní soud první stolice žalobu pro tentokráte zamítl. **Důvody:** Podle § 357 zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n. o přímých daních může třetí osoba odporu zjednatí platnost u okresního soudu, nevyhoví-li exekuční úřad odporu nebo nerozhodne-li o něm do třiceti dnů. Druhý případ, že exekuční úřad nerozhodl do třiceti dnů o odporu, nepřichází v úvahu, jelikož odpor byl podán dne 20. února a žaloba u soudu dne 21. února 1931. Zůstává proto pro rozhodnutí